

ANALIZA STROKOVNEGA DELA EKIP PRVE POMOČI NA 17. DRŽAVNEM PREVERJANJU USPOSOBLJENOSTI EKIP PRVE POMOČI CIVILNE ZAŠČITE IN RDEČEGA KRIŽA V BREŽICAH

Analysis of professional work of first aid teams at the 17th National Training Level Examination of Civil Protection and Red Cross Teams in Brežice

Damjan Slabe*, Lučka Kosec**, Darja Horvat***, Janez Melanšek**** UDK 614.88.084(497.4)

Povzetek

8. oktobra 2011 je v Brežicah potekalo 17. državno preverjanje usposobljenosti ekip prve pomoči Civilne zaščite in Rdečega križa. Vseh štirinajst sodelujočih ekip je na sedmih delovnih mestih (simuliranih nezgodah) oskrbelo 28 poškodovanih in obolelih oseb. Rezultati analize kažejo na napredek v strokovnem delu ekip ter njihovih vodij. Napredek je še zlasti prepoznaven, če dobljene rezultate primerjamo s podobno analizo, opravljeno pred štirimi leti. To spoznanje je lahko spodbuda ustanoviteljem in trenerjem za nadaljnji razvoj strokovnega dela njihovih ekip prve pomoči.

Abstract

The 17th National Training Level Examination of Civil Protection and Red Cross First Aid Teams was conducted on 8 October 2011 in Brežice. Each of the 14 participating teams which operated at 7 sites (of simulated accidents) provided treatment to 28 injured and sick people. The results of the analysis indicate a certain progress in professional work of the teams and their heads. The progress is especially significant when comparing it with the results of a similar analysis carried out four years ago. This may represent an incentive for the founders and trainers of first aid teams to promote further development of the professional work of those teams.

Uvod

Prva pomoč (PP) je takojšnja pomoč, ki se daje oboleli ali poškodovani osebi do prihoda profesionalne zdravstvene pomoči. Ne gre samo za neposredno zdravstveno oskrbo osebam s poškodbami ali boleznijo, temveč vključuje tudi psihosocialno pomoč ljudem, ki trpijo zaradi čustvene

stiske, ker so izkusili travmatičen dogodek ali so mu bili priča. V bistvu gre za svojevrstno obliko medsebojne – človeške pomoči, ki včasih pomeni tisto minimalno razliko, ki lahko celo reši življenje (IFRC, 2011).

Sedemnajsto državno preverjanje usposobljenosti ekip prve pomoči Civilne zaščite in Rdečega križa (preverjanje) sta organizirala Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje (URSZR) in Glavni odbor Rdečega križa Slovenije (GO RKS). Potekalo je 8. oktobra 2011 v Brežicah, in sicer v sodelovanju z Občino Brežice, Izpostavo URSZR Brežice, Območnim združenjem Rdečega križa Brežice, Gasilsko zvezo Brežice in Gasilskim regijskim poveljstvom za Posavje. Preverjanje je bilo namenjeno predvsem kadrovski in materialni krepitvi ekip prve pomoči, poglobljanju znanja in spretnosti med njihovimi pripadnicami

* mag., Univerza v Ljubljani, Zdravstvena fakulteta, Katedra za področje javnega zdravstva, Zdravstvena pot 5, Ljubljana, damjan.slabe@zf.uni-lj.si

** Splošna bolnišnica Novo mesto, Šmihelska c. 1, Novo mesto, lucka.kosec@sb-nm.si

*** Rdeči križ Slovenije, Mirje 19, Ljubljana, darja.horvat@rks.si

**** Ministrstvo za obrambo RS, Upava RS za zaščito in reševanje, Vojkova cesta 61, Ljubljana, janez.melansek@urszr.si

Slika 1: Odrprijte državnega preverjanja ekip prve pomoči (foto: J. Oražem)

Figure 1: The opening ceremony of the 17th National Training Level Examination of CP and Red Cross Teams (Photo: J. Oražem).

in pripadniki ter širjenju zavedanja o pomenu znanja in pripravljenosti dajanja prve pomoči med splošno javnostjo (URSZR in RKS, 2011).

Sodelujoče ekipe

Sedemnajstega državnega preverjanja so se udeležile ekipe, ki so bile najboljše uvrščene na 12 predhodno izvedenih regijskih preverjanjih. Ta so namenjena obnavljanju praktičnega znanja, vzdrževanju usposobljenosti za delovanje v različnih okoliščinah, spodbujanju težnje po kakovostnejšem izvajanju prve pomoči med pripadniki in pripadniki ekip ter predstavitvi dejavnosti zaščite, reševanja in pomoči najširšemu krogu prebivalstva.

Skupaj je na regijskih preverjanjih leta 2011 sodelovalo 126 ekip prve pomoči (preglednica 1), ki so organizirane skladno z Uredbo o organiziranju, opremljanju in usposabljanju sil za zaščito in reševanje (Uradni list RS, št. 92/2007), in sicer:

- 57 ekip Civilne zaščite iz lokalnih skupnosti, gospodarskih družb, zavodov in organizacij,
- 46 ekip Rdečega križa,
- 12 ekip iz gasilskih organizacij,
- 11 ekip iz Gorske reševalne službe, Slovenske vojske, Policije ter povabljene ekipe iz sosednjih držav (Avstrije, Hrvaške in Madžarske).

Udeležba prostovoljnih ekip prve pomoči (Rdeči križ, gasilske in druge organizacije) je na regijskih preverjanjih vedno večja, kar je posebej spodbudno.

Na državno preverjanje se je uvrstilo 13 ekip (preglednica 2): osem ekip Rdečega križa, tri ekipe Civilne zaščite in dve ekipi gasilskih organizacij. Kot štirinajsta gostujoča ekipa se je tokratnega preverjanja udeležila ekipa Rdečega križa Srbije iz Beograda (URSZR, 2012).

Predpostavke preverjanja

Preverjanje je potekalo na štirinajstih lokacijah mestnega središča. Na sedmih tako imenovanih delovnih mestih (DM) je potekla oskrba poškodovanih in obolelih. Predpostavke letošnjega preverjanja so bile narejene na podlagi zadnjih dogodkov oziroma aktualnih nesreč (preglednica 3) ter na podlagi izkušenj, pridobljenih na evropskem festivalu prve pomoči (FACE).

Na sedmih tako imenovanih počivališčih pa so potekali prikazi in učne delavnice, ki so bili namenjeni seznanjanju eki p prve pomoči z drugimi reševalnimi službami ter tudi animaciji ekip: predstavitvi Ministrstva za notranje zadeve in Policijske uprave Novo mesto, Slovenske vojske, skavtov, tabornikov, planincev, RKS, zaščite, reševanja in pomoči, Gorske reševalne službe, Paintballa ter turistične ponudbe Posavje. Delovna mesta in prikazane

Zap. št.	Izpostava URSZR	Skupno število ekip prve pomoči v regiji	Ustanovitelji po uredbi			Število sodelujočih ekip na regijskem preverjanju
			CZ, dolžnostne	OZRK, nevladne organizacije*	Podjetja, organizacije, zavodi	
1	Brežice	73	31	2	40	9
2	Celje	141	13	8	120	12
3	Koper	75	9	4	62	4
4	Kranj	119	20	5	94	10
5	Ljubljana	355	118	7	230	12
6	Maribor	168	47	6	115	12
7	Murska Sobota	173	52	5	116	19
8	Nova Gorica	79	18	7	54	4
9	Novo mesto	111	34	6	71	13
10	Postojna	59	14	10	35	10
11	Ptuj	40	4	2	34	6
12	Slovenj Gradec	55	18	2	35	9
13	Trbovlje	86	16	4	66	6
Σ 2011		1534	394	68	1072	126
Σ 2010		1405	441		964	122
Σ 2009		1384	453		931	110
Σ 2008		1468	332		1136	95

* Občine praviloma organizirajo ekipe za prvo pomoč v dogovoru s pristojno organizacijo Rdečega križa v okviru te organizacije, lahko pa tudi v dogovoru z drugimi nevladnimi organizacijami. (Uradni list RS, št. 92/2007).

Preglednica 1: Pregled organiziranosti ekip za prvo pomoč skladno z Uredbo o organiziranju, opremljanju in usposabljanju sil za zaščito in reševanje (Uradni list RS, št. 92/2007) v obdobju 2008–2011

Table 1: Review of first aid teams, organised in compliance with the Regulation on the Organisation, Equipment and Training of Protection, Rescue and Relief Forces (Official Gazette of the Republic of Slovenia, No. 92/07) for the period 2008–2011.

Zap. št.	Izpostava URSZR	Ekipe prve pomoči
1	Celje	Območnega združenja Rdečega križa Šentjur
2	Brežice	Območnega združenja Rdečega križa Sevnica
3	Koper	Območnega združenja Rdečega križa Izola
4	Kranj	Območnega združenja Rdečega križa Kranj 1
5	Ljubljana	Območnega združenja Rdečega križa Ljubljana
6	Maribor	Območnega združenja Rdečega križa Maribor
7	Nova Gorica	Območnega združenja Rdečega križa Občine Idrija
8	Novo mesto	Občine Šentjernej
9	Postojna	Prostovoljnega gasilskega društva Materija
10	Ptuj	Mestne občine Ptuj 3
11	Murska sobota	Mestne občine Murska Sobota 1
12	Slovenj Gradec	Območnega združenja Rdečega križa Slovenj Gradec
13	Trbovlje	Prostovoljnega gasilskega društva Trbovlje
14		Rdečega križa Srbije*

* Gostujoča ekipa, ki je sodelovala zunaj konkurence.

Preglednica 2: Sodelujoče ekipe prve pomoči na 17. državnem preverjanju usposobljenosti ekip prve pomoči CZ in RK (URSZR, 2012)

Table 2: Participating first aid teams at the 17th National Training Level Examination of Civil Protection and Red Cross Teams (ACPDR, 2012).

točke so bili namenjeni tudi širši zainteresirani javnosti, prebivalcem Posavja in učencem osnovnih šol. Na tak način so lahko spoznali delo in poslanstvo različnih reše-

valnih služb, še posebej pa delo ekip prve pomoči v sicer simuliranih razmerah, ki pa so bile kar najbolj podobne dejanskim nesrečam.

Ocenjevanje dela ekip

Slika 2: Delovno mesto 5, mobilna enota za oskrbo bolnikov RKS (foto: J. Oražem)

Figure 2: Site No. 5, Slovenian Red Cross mobile unit (Photo: J. Oražem).

Ekipa so imele za oskrbo poškodovanih in obolelih na vsakem delovnem mestu na voljo 10 minut. Njihovo delo je ocenjevalo 38 ocenjevalk in ocenjevalcev z veljavno licenco Strokovnega centra za prvo pomoč pri GO RKS. Vsak je na podlagi izbranih ocenjevalnih pol RKS ocenjeval oskrbo enega poškodovanca (Slabe in Šutanovac, 2011). Pole sledijo konceptu ocenjevanja na *First Aid Convention in Europe (FACE)*. Ocenjevalci ne vidijo točkovne vrednosti posameznega dela oskrbe. V primerjavi z ocenjevanjem na preverjanjih pred leti so imele posamezne poškodbe glede na zahtevnost oskrbe tudi različno število mogočih točk.

Ocena oskrbe posameznega poškodovanca oziroma obolelega vključuje tri področja: pristop k poškodovancu, pregled in oskrbo ter ukrepe po oskrbi. Večina ocenjevanih ukrepov se je ovrednotila po tristopenjski lestvici: slabo ☹ – ni točke, tako/tako 😐 – srednja vrednost, dobro ☺ – največja vrednost točk, nekateri pa le po dvostopenjski: če ukrep ni bil izveden, slabo ☹ – ni točke, če pa je bil dobro ☺ – največja vrednost točk. Primer tako ocenjevanega ukrepa je uporaba zaščitnih rokavic.

Poleg ocenjevalcev je bil na vsakem delovnem mestu prisoten tudi vodja ocenjevalcev. Ta je ekipi predstavil predpostavko konkretnega delovnega mesta, spremljal in ocenjeval vodenje in usklajenost dela ekipe, sprejel prvo in drugo poročilo (simuliran klic na 112) in skrbel

Slika 3: Delovno mesto 7, prometna nesreča (foto: J. Oražem)

Figure 3: Site No. 7, car accident (Photo: J. Oražem).

DM	Lokacija	Predpostavka	Število poškodovanih oziroma obolelih	Število statistik
1	Varstveno-delovni center – Trdinova ulica	Prikaz postopkov prve pomoči za varovance VDC: člani ekipe so bili povabljeni, da varovancem in zaposlenim VDC Brežice prikažejo temeljne postopke oživljanja. Medtem je prišlo do nezgode v delavnici VDC in v kuhinji.	4	8
3	Komunalno obrtno podjetje Brežice – Ulica Stanka Škalerja	Delovna nezgoda: na lokaciji KOP Brežice je v soboto dopoldne (med preverjanjem) prišlo do delovne nezgode pri vzdrževalnih delih na delovnih strojih. Ekipe je bila v trenutku nezgode v neposredni bližini.	3	2
5	Splošna bolnišnica Brežice – Černelčeva cesta	Potres: Brežice z okolico je prizadel močan potres. Po prvi oceni je del bolnišnice tako poškodovan, da delo in bivanje v njej nista več varna. Aktivirane so bile Mobilna enota za oskrbo bolnikov in ekipe prve pomoči. Evakuacija oseb iz bolnišnice še poteka. Ekipe prve pomoči je zadolžena za triažo in prvo pomoč lažje poškodovanim.	7	9
7	Cesta prvih borcev	Prometna nesreča: na Cesti prvih borcev je prišlo do prometne nesreče, v kateri je udeleženih več vozil. Služba nujne medicinske pomoči (NMP), policija in gasilci so že na delu. Ekipe NMP oskrbi poškodovanega nezavestnega motorista, z nepoškodovanim voznikom avtomobila se ukvarja policija. Ekipe prve pomoči oskrbi poškodovance v preostalih vozilih.	3	1
9	Grad Brežice – Cesta prvih borcev	Iskanje pogrešanih oseb: v okolici Brežic poteka obsežna akacija iskanja skupine pogrešanih oseb – pribežnikov. Na delu so ekipe kinologov z reševalnimi psi, policija in GRS. Trenutno del ekip pregleduje okolico gradu Brežice. Aktivirane so bile tudi ekipe prve pomoči.	4	–
11	Mladinski center – Gubčeva ulica	Nezgod v mladinskem klubu: zaradi potresa v Brežicah in okolici je prišlo do poškodb več oseb v mladinskem klubu. Ker so vse zmogljivosti službe NMP že zasedene, je bila na kraj nesreč poslana ekipa prve pomoči.	4	5
13	ruševina Volovec – Bizeljska cesta	Nezgod v gospodinjstvu: jutranji potres v Brežicah je bil vzrok za eksplozijo in požar v stanovanjski stavbi. Posredujejo gasilci, ki iz poškodovanega objekta evakuirajo prizadeto družino. Ker so vse zmogljivosti službe NMP že zasedene, je bila na kraj nesreč poslana ekipa prve pomoči.	3	–
Skupaj			28	25
Preglednica 3: Predpostavke delovnih mest (DM) na 17. državnem preverjanju usposobljenosti ekip prve pomoči CZ in RK (URSZR in RKS, 2011). Table 3: Assumptions in regard to work places at the 17th National Training Level Examination of Civil Protection and Red Cross First Aid Teams (ACPDR and the Slovenian Red Cross, 2011).				

za časovni nadzor oskrbe. Usklajeval in nadzoroval je delo ocenjevalcev ter sprejel morebitne pisne pritožbe ekipe na prejšnje delovno mesto. Preveril je doslednost izpolnjenih ocenjevalnih pol vseh ocenjevalcev in jih v zaprti kuverti predal ekipi za vnos, ki je rezultate vnesla s pomočjo spletne aplikacije za vnos in izračun rezultatov neposredno na posameznem delovnem mestu.

Rezultati

V nadaljevanju so predstavljeni nekateri pomembnejši rezultati analize strokovnega dela ekip na 17. državnem preverjanju.

Ekipe so v povprečju prikazale vsaj 85-odstotno oskrbo, na štirih delovnih mestih nad 90-odstotno. Razkorak med prvo in zadnjo uvrščeno ekipo je največ 15 odstotkov doseženih točk.

Skupno so se ekipe najbolj izkazale pri oskrbi poškodovanih pri prikazu postopkov prve pomoči za varovance VDC (DM 1), nezgode v gospodinjstvu (DM 13) in delovne nezgode (DM 3).

Štiri poškodbe so ekipe oskrbele v povprečju nad 95-odstotno, še drugih trinajst pa vsaj 90-odstotno.

V štirih primerih so ekipe skupno dosegle manj kot 75-odstotno oskrbo, v enem primeru celo manj kot 50-odstotno.

V povprečju so vodje ekip na posameznem delovnem mestu dosegli 89,2 odstotka točk, največ na prvem delovnem mestu – prikaz postopkov prve pomoči za varovance VDC, najmanj pa na petem – potres.

Mesto	Dosežene točke oskrbe	Dosežene točke vodje	Odstotki doseženih točk vodje	Odstotki skupaj doseženih točk	Ekipa
1	6480	850	95,2	94,2	PGD Materija
2	6400	870	96,8	93,0	OZRK Ljubljana
3	6335	885	98,6	92,1	Občina Šentjernej
4	6200	770	86,4	90,1	OZRK Slovenj Gradec
5	5913	875	98,1	85,9	MO Ptuj III
6	5835	700	79,4	84,8	OZRK Šentjur – Gasilska zveza Občine Šentjur
7	5800	820	92,4	84,3	OZRK Sevnica
8	5745	775	88,1	83,5	MO Murska Sobota I
9	5645	795	90,0	82,1	OZRK Kranj – ekipa 1
10	5555	690	80,0	80,7	OZRK Maribor
11	5520	785	89,5	80,3	OZRK Izola
12	5510	690	78,4	80,1	Občina Trbovlje – gasilska ekipa prve pomoči
13	5450	720	82,1	79,2	OZRK Idrija
14	5795	835	93,4	84,2	Ekipa PP RK Srbija [I]*
$\bar{x}$	5870	790	89,2	85,0	

*Ekipa je sodelovala zunaj konkurence, rezultat pa je upoštevan pri izračunu povprečja.

Preglednica 4: Rezultati dela ekip na 17. državnem preverjanju usposobljenosti ekip prve pomoči CZ in RK (URSZR, 2012)

Table 4: Team work results at the 17th National Examination of Civil Protection and Red Cross First Aid Teams (ACPDR, 2012).

Slika 4:
Zmagovalna ekipa PGD Materija (foto: J. Oražem)

Figure 4:
The winning Volunteer Firefighters Association Materija (Photo: J. Oražem).

Razprava

17. državno preverjanje je bilo z 28 primeri poškodb in obolenj ter 25 sodelujočimi statisti do zdaj eno zahtevnejših, poleg tega so ga oteževale še zahtevne vremenske razmere. Pravi pomen in vrednost ekip prve pomoči bi se pokazala prav v zahtevnih okoliščinah, ko bi lahko bili ob nesrečah večjega obsega soočeni z velikim številom poškodovanih ali obolelih ter očitvidci na kraju dogodka, zaradi česar je posredovanje še bolj zapleteno in zahtevno.

Pri oskrbi posameznih primerov so ekipe dosegle v povprečju vsaj 85 odstotkov števila točk (preglednica 4). V primerjavi s podobno analizo 14. državnega preverjanja (Slabe in sod., 2009) je rezultat za 5 odstotkov boljši. Če je na omenjenem preverjanju leta 2008 le prvo-uvrščena ekipa Občine Mislinja v povprečju dosegla nad 90 odstotkov točk, je to tokrat uspelo štirim ekipam. Prav tako je zadnja uvrščena ekipa preseгла zadnjo uvrščeno ekipo pred štirimi leti¹ za 20 odstotkov doseženih točk.

¹ V obeh primerih je šlo za isto ekipo.

DM	Vrsta poškodbe	Odstotek
11	11 – akutni alkoholni opoj, po petih minutah izgubi zavest, diha	97,28
1	2 – odrasli brez znakov življenja, AED je na voljo	97,02
11	13 – zvin levega kolena in izbit zob	95,71
1	32 – zaprta poškodba četrtega prsta roke (zvin)	95,17

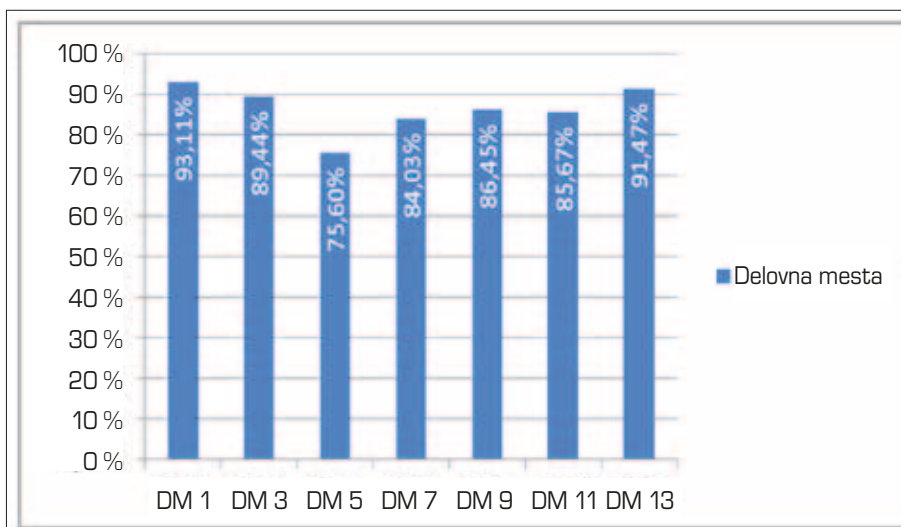
Preglednica 5: Najboljše oskrbljene poškodbe (doseženih nad 95 odstotkov točk), ki so jih ekipe oskrbele na 17. državnem preverjanju usposobljenosti ekip prve pomoči CZ in RK

Table 5: Injuries with the best health care treatment (scored above 95%) provided by the national Civil Protection and Red Cross first aid teams.

DM	Vrsta poškodbe	Odstotek
5	48 – zaprt zlom leve nadlahti	45,64
5	31 – psihotravmatizirana oseba	68,15
7	17 – serijski zlom reber na desni strani prsnega koša z oteženim dihanjem, krvavi iz nosu, poškodovanec je ukleščen v avtomobilu	72,62
11	57 – odrasli brez znakov življenja zaradi udara električnega toka, AED je na voljo	74,58

Preglednica 6: Najslabše oskrbljene poškodbe (doseženih pod 75 odstotkov točk), ki so jih ekipe oskrbele na 17. državnem preverjanju usposobljenosti ekip prve pomoči CZ in RK

Table 6: Injuries with the worst health care treatment (scored below 75%) provided by the national Civil Protection and Red Cross first aid teams.

Slika 5:

Dosežen skupni delež oskrbe ekip po posameznih delovnih mestih na 17. državnem preverjanju usposobljenosti ekip prve pomoči CZ in RK.

Figure 5:

Total score of patient care provided by teams at the 17th National Training Level Examination of Civil Protection and Red Cross Teams by individual site.

Vse te primerjave kažejo na določen napredek pri strokovnem delu ekip.

Ekipe so se najboljše izkazale pri posredovanju na prvem in trinajstem delovnem mestu. V prvem primeru je šlo za prikaz temeljnih postopkov oživljanja za varovance VDC, med katerim pa je prišlo do nezgode v delavnici VDC in kuhinji. V drugem primeru je predpostavka temeljila na scenariju nezgode v gospodinjstvu: eksplozije in požar v stanovanjski stavbi kot posledica potresa. Na drugi strani pa so ekipe v povprečju dosegle najmanjše število točk na petem delovnem mestu. Zasnovano je bilo na predpostavki, da je močan potres v Brežicah z okolico tako poškodoval bolnišnico, da delo in bivanje v njej nista več varna, zato je potekala evakuacija bolnikov. Ekipe so se morale v kratkem času (v štirih minutah) soočiti s sedmimi poškodovanci ter devetimi statisti, med katerimi so bili tudi poškodovanci, ki so bili v bolnišnici že

oskrbljeni (npr. poškodovanec z dokolenskim hodilnim, mavčevim škornjem, bolnik na infuziji idr.). Člani ekip so se na tem delovnem mestu vsekakor soočili z velikim časovnim pritiskom ter s triažo, ki je ob množični nesreči še posebej zahtevna. Primerjava doseženega rezultata na delovnih mestih 1, 13 in 5 kaže na to, da je nujno tudi v prihodnje načrtovati predpostavke z večjim številom vključenih oseb, saj so prav te najboljše približek resničnih situacij, zaradi katerih ekipe prve pomoči nujno potrebujejo v sistemu zaščite, reševanja in pomoči.

Preglednici 5 in 6 prikazujeta rezultate najboljše in najslabše oskrbljenih primerov poškodb in obolenj. Opazno je svojevrstno protislovje: če so ekipe na prvem delovnem mestu dosegle pri temeljnih postopkih oživljanja z uporabo avtomatskega zunanjskega defibrilatorja (primer 2) skoraj 100-odstotno uspešnost, so na podobnem primeru na enajstem delovnem mestu (primer 57) dosegle

DM	Število poškodovanih	Odstotek
1. temeljni postopki oživiljanja v VDC	4	97,0
3. delovna nezgoda	3	89,5
5. potres	7	72,1
7. prometna nesreča	3	92,6
9. iskanje pogrešanih	4	96,9
11. mladinski klub	4	81,7
13. eksplozija/požar	3	93,8
$\bar{x}$	4	89,2

Preglednica 7: Povprečna ocena dela vodij ekip po delovnih mestih na 17. državnem preverjanju usposobljenosti ekip prve pomoči CZ in RK

Table 7: Average score reached by team leaders for their work at individual sites at the 17th National Training Level Examination of Civil Protection and Red Cross Teams.

za četrtno manj točk. Razlog za takšen odklon je bil v tem, da sta pripadnika dveh ekip spregledala, da je bil ta poškodovanec v stiku z električnim tokom, zato nista dobila točk. Skrb za varnost je bistvena prvina pri reševanju. Reševalec prizadetemu ne more pomagati, če se tudi sam poškoduje. Približa se mu lahko šele, ko se prepriča, da je pristop varen. Tako ravna vedno, pa čeprav prizadeti zato prve pomoči ne dobi takoj (Vlahovič, 2006).

Najslabše sta bila oskrbljena prav primera v množični nesreči na petem delovnem mestu. Ob nesrečah z veliko poškodovanimi je cilj različnih reševalnih služb rešiti čim več življenj, kar lahko dosežemo le z optimalno izrabo kadrovskih in materialnih virov. Tak pristop narekuje, da se raven oskrbe posameznika zniža (Černe, 2009). Med najnižje ocenjenimi je tudi pomoč psihotraumatisirani osebi. Čeprav primer tega obolenja ni novost v scenarijih preverjanj znanja ekip prve pomoči, pa bo treba v prihodnje več pozornosti nameniti usposabljanju članov ekip za pristop k psihotraumatisiranim osebam. Poglavje v aktualnem priročniku prve pomoči za bolničarje (Masten, 2008) to vsekakor spodbuja.

Tudi za vodje so množične nesreče največji izziv, saj so prav na primeru takšne nesreče dosegli najnižje število točk. Vodje so v povprečju dosegli podobno število točk kot pred štirimi leti (Slabe in sod., 2009), so pa med njimi precej manjše razlike. Če je bila pred štirimi leti razlika med v povprečju najbolje in najslabše ocenjenim vodjo 30 odstotkov, je razlika na tokratnem preverjanju manjša (20 odstotkov). Zlasti je očitno dvig ravnih znanj vodij nižje uvrščenih ekip. Leta 2008 je vodja zadnje uvrščene ekipe dosegel dve tretjini (66,1 odstotka) točk, na tokratnem preverjanju pa več kot tri četrtnine (78,4). V več kot polovici primerov (52 odstotkov) so vodje dosegli nad 95-odstotno uspešnost. Ta podatek kaže na napredek njihovega dela, kar mora še dodatno spodbuditi usta-

novitelje in trenerje ekip, da nadaljujejo prizadevanja za povečanje učinkovitosti dela vodij.

Sklepne misli

Spletna aplikacija za vnos podatkov in izračun rezultatov omogoča številne analize in je lahko pomemben pripomoček ekipam pri odpravi nepravilnosti. Tudi ta prispevek bo dosegel svoj namen, če bo zainteresirani strokovni javnosti služil kot spodbuda pri nadaljnjem razvoju strokovnega dela ekip prve pomoči CZ in RK.

Viri in literatura

- Černe, P., 2009. Organiziranost službe nujne medicinske pomoči Zdravstvenega doma Novo mesto v primeru velikih nesreč. Diplomsko delo. Univerza v Ljubljani, Visoka šola za zdravstvo, 1–2.
- IFRC, 2011. International first aid and resuscitation guidelines 2011. Geneva: International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies, 13.
- Masten, R., 2008. Psihološki vidiki doživljanja in ravnanja v nesrečah. V: Prva pomoč. Priročnik za bolničarje. Ljubljana: Rdeči križ Slovenije, 239–243.
- URSZR, RKS, 2011. Načrt priprave in izvedbe 17. državnega preverjanja usposobljenosti ekip prve pomoči Civilne zaščite in Rdečega križa 2011. Ljubljana: Republika Slovenija, Ministrstvo za obrambo, Uprava RS za zaščito in reševanje. Rdeči križ Slovenije, Glavni odbor, 1–48.
- URSZR, 2012. Poročilo o pripravah in izvedbi 17. državnega preverjanja usposobljenosti ekip prve pomoči Civilne zaščite in Rdečega križa v letu 2011. Ljubljana: Republika Slovenija, Ministrstvo za obrambo, Uprava RS za zaščito in reševanje. Organizacijski odbor za pripravo in izvedbo 17. državnega preverjanja usposobljenosti ekip prve pomoči CZ in RK, 1–9.
- RC, EU Office, 2008. Position Paper of the European Red Cross and Red Crescent National Societies about First Aid and Driving Licence. Brussels: Red Cross, EU Office, 1–3.
- Slabe, D., Šutanovac R., 2011. Prva pomoč. Ocena praktičnega dela. Ljubljana: Rdeči križ Slovenije, 1–182.
- Slabe, D., Kosec, L., Horvat, D., Šutanovac, R., 2011. 14. državno preverjanje usposobljenosti ekip prve pomoči Civilne zaščite in Rdečega križa. Analiza dela ekip. UJMA 23, 196–204.
- Uredba o organiziranju, opremljanju in usposabljanju sil za zaščito, reševanje in pomoč. Uradni list RS, št. 92/2007.
- Vlahovič, D., 2006. Pristop k poškodovancu ali nenadno obolelemu. V: Prva pomoč. Priročnik s praktičnimi primeri. Ljubljana: Rdeči križ Slovenije, 21–31.